

STANOWISKO
Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 27 lutego 2024 roku

w sprawie systemu instytucjonalnego
dla instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027

Zarząd Związku Województw RP zwraca się do Pana Ministra z apelem o osobiste zaangażowanie i podjęcie rozmów na temat **przywrócenia systemu instytucjonalnego wdrażania Priorytetu 3. – Wkład w rozwój zrównoważonej niebieskiej gospodarki oraz wsparcie dobrobytu społeczności nadbrzeżnych** w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027, tj. kontynuacji powierzenia funkcji wdrożeniowej samorządom województw.

W tym miejscu podkreślić należy, że samorzady województw pełniły funkcję instytucji pośredniczącej dla instrumentu opartego na oddolnym podejściu nieprzerwanie od początku jego wdrażania w ramach program, tj. od okresu programowania 2007-2013. Decyzją Instytucji Zarządzającej, w perspektywie 2021-2027, funkcję tą przejąć ma Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Sprzeciw wobec zaplanowanego przez Instytucję Zarządzającą modelu instytucjonalnego dla Priorytetu 3. był przedmiotem licznych stanowisk: Konwentu Marszałków RP, Komisji ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Związku Województw RP, Zarządu Związku Województw RP a także lokalnych grup rybackich.

Zarząd Związku Województw RP z przykrością odnotowywał brak woli Instytucji Zarządzającej do merytorycznej dyskusji w tej sprawie i forsowanie swojego rozwiązania bez względu na jego krytykę przez (m.in.) głównych interesariuszy, tj. lokalne społeczności i środowisko rybackie skupione w lokalnych grupach rybackich. W celu uzasadnienia przyjętego modelu, Instytucja Zarządzająca podważała - wbrew danym z oficjalnych sprawozdań - efektywność realizacji priorytetu wdrażanego przez regiony, a praca samorządów województw była dyskredytowana.

Instytucja Zarządzająca argumentowała zmianę ograniczeniem kosztów obsługi programu, całkowicie pomijając fakt długotrwałego rozpatrywania przez ARiMR spraw w ramach priorytetów obsługiwanych przez ARiMR, specyfikę i złożoność instrumentu oddolnego oraz brak doświadczenia ARiMR w obsłudze zindywidualizowanych procedur lokalnych grup rybackich i całego procesu zarządzania lokalnymi strategiami rozwoju.

Warto również przypomnieć, że pierwotnym założeniem Instytucji Zarządzającej było powierzenie wdrażania całości programu „rybnego” na lata 2021-2027 urzędom wojewódzkim (w grudniu 2020 do 5-iu Wojewodów skierowane zostały pisma zobowiązujące do zaplanowania w swoich budżetach – począwszy od roku 2021 – wydatków związanych z tworzeniem struktur instytucji pośredniczącej dla wdrażania całego programu „rybnego” na lata 2021-2027), co poddaje pod wątpliwość argument o charakterze finansowym.

Zarząd Związku Województw RP podtrzymuje, że **jedynym celem tak radykalnej zmiany dotychczasowego systemu była jego centralizacja i podporządkowanie podmiotowi podległemu administracji rządowej.**

Zarząd Związku Województw RP podtrzymuje również, że osiągnięcie sukcesu instrumentu opartego na oddolnym podejściu nie byłoby możliwe bez zaangażowania samorządów województw, które inicjowały i wspierały powstawanie lokalnych grup rybackich, od początku pełniły funkcję instytucji pośredniczącej dla tego złożonego i skomplikowanego instrumentu, stając się obecnie jedynymi podmiotami posiadającymi wiedzę, wyspecjalizowaną kadre, doświadczenie i wypracowane metody współpracy w tym zakresie.

Jednocześnie, system oparty na samorządach województwa nie był nigdy kwestionowany, przeciwnie był postrzegany jako rozwiązanie optymalne i – co najistotniejsze - akceptowane przez wszystkie zainteresowane podmioty, środowiska w tym beneficjentów oraz lokalne grupy rybackie. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że instrument RLKS w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 wdrażany będzie niezmiennie przez samorządy województw.

Zarząd Związku Województw RP zwraca również uwagę **na opóźnienie w uruchomieniu Priorytetu 3. programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 i uchybienie terminu wyboru lokalnych grup rybackich określonego w Artykule 32 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.** Zgodnie z tą regulacją, wybór lokalnych grup rybackich winien nastąpić nie później niż 12 miesięcy od dnia decyzji zatwierdzającej program. Ponad 13 miesięcy od dnia zatwierdzenia programu, nie są nawet znane szczegółowe zasady przeprowadzenia konkursu i przygotowania lokalnych strategii rozwoju.

Zauważamy, że zarówno samorządy województw jak i lokalne grupy rybackie wskazywały ryzyko i wyrażały obawę, że bez zaangażowania samorządów województw sprawne i prawidłowe uruchomienie a potem wdrażanie Priorytetu 3. programu będzie zagrożone. Obecny etap „realizacji” Priorytetu 3. potwierdza słuszność tych obaw.

Przedstawiając powyższe, Zarząd Związku Województw RP wyraża gotowość przedstawienia Panu Ministrowi szczegółów poruszonych w niniejszym stanowisku kwestii, licząc na podjęcie rozmów i prac zmierzających do przywrócenia dotychczasowego systemu instytucjonalnego wdrażania Priorytetu 3. w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027,

Zarząd Związku Województw RP podkreśla, że samorządy województw nadal realizują zadania z okresu programowania 2014-2020, a zatem posiadają wykwalifikowane kadry gotowe do natychmiastowej obsługi perspektywy 2021-2027, a czas pozostający do wyboru lokalnych grup rybackich pozwoli na dokonanie stosownych zmian w przepisach.

Zarząd Związku Województw RP niezmiennie deklaruje również gotowość przedstawicieli samorządów województw do aktywnego udziału w pracach zmierzających do uruchomienia Priorytetu 3. Programu, a potem jego efektywnego i sprawnego wdrażania.

Olgierd Geblewicz

Prezes Zarządu

Związku Województw
Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko otrzymują:

1. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;

Do wiadomości:

1. Prezes Rady Ministrów;